

Zombori Mónika

Platán: a képzeletbeli bolygó

Képzeletbeli bolygó. Michał Brzeziński és Magyarósi Éva kiállítása

📍 Platán Galéria, Budapest

📅 2010. április 8 – május 21.

■ A Lengyel Intézet részeként működő, az Andrásy úton lévő galéria már évek óta helyet ad olyan izgalmas kiállításoknak, ahol egy-egy magyar és lengyel művész közösen szerepel. Ezúttal MICHAŁ BRZEZIŃSKI és MAGYARÓSI ÉVA alkotásai láthatók együtt. Török Adrien, a kiállítás kurátora a *Képzeletbeli bolygó* címet adta a kiállításnak, és ez akár a több éve tartó program elnevezése is lehetne. A Platán ugyanis egyfajta befogadó térként működik, melyben „idegen civilizációk” léphetnek egymással interakcióba, a közös nyelv, azaz a művészet által.

Michał Brzeziński nemcsak művészként, hanem videóteoretikusként és kurátorként is dolgozik, ezért munkái elméleti problémákat feszegetnek. Újfajta kifejezési lehetőségek után kutatva a videóművészet hagyományát a kísérleti filmek eredményeivel vegyíti. Műveit *Vírus Videóknak* nevezi, ugyanis létrehozásukkor a számítógépes vírusok működési elve inspirálja. A nemrég befejezett *Energetic Angles* című munkájában a fekete háttér előtt különböző gyorsasággal és sűrűséggel fehér körvonalú szögek jelennek meg, látszólag össze-vissza. Brzeziński elmondása szerint először a látványhoz készült a folyamatos, halk metronómból és gyors ritmusokból álló „zenei illusztráció”. A 2007-es *Mnemosyne* egészen más intenzitású; itt lassan mozgó, meditatív képeket nézhetünk, az előzőnél sokkal nyugodtabb zenére. A leginkább az ultrahangra emlékeztető felvételt Brzeziński egy római múzeumban készítette ókori szobrokról, majd ezt egy Morph programmal átalakította. Ennek hatására a videón a szobroknak csupán egyes részletei ismerhetők fel, s azok is csak néhány másodpercre, egyébként alakatlan, amorf formáknak tűnnek. A falon a videó mellett látható hét darab filmstill is, amelyeken jobban kivehetők a formák. A mű címe a mitológiai Mnemoszünére utal, Uranosz és Gaia gyermekeire, akit az emlékezet istennőjének tartanak. Brzeziński is az emlékezet mulandóságán medítál videójában. Bemutatja, hogy még az olyan régi emlékek is, mint amilyenek az ókori szobortörödékek, milyen efemernek hatnak bizonyos szűrőkön

MAGYARÓSI ÉVA
Lena, 2010, film still

MICHAŁ BRZEZIŃSKI
Mnemosyne, 2007, film still

keresztül. Mnemoszüné és Zeusz románcából születettek meg egyébként a múzsák, a művészetek megtestesítői, így az ultrahanghasonlatot tovább folytatva akár a művészetek születésének is tanúi lehetünk a videón. Magyarósi Éva animációs filmjének képi világa épp az ellentéte Brzeziński munkáinak: a mesebeli helyszíneken, valótlan tájakon játszódó történet érzéki, belső világot mutat be. A MOME animáció szakán öt éve végzett Magyarósi technikai tudásához egyedi vizuális világ társul, melynek első bizonyítéka a diplomamunkaként elkészített *Hanne* (2005) volt. A kiállításon látható *Lena* (mely az idei Filmszemlén elnyerte a Kísérleti kisjátékfilm kategóriában a fődíjat) ennek folytatása. Mindkét mű szövegét kamaszkorában írta Magyarósi. A *Lénában* álomszerű jelenetek követik egymást: a realista fragmentumok irreális történetté állnak össze. Végtelenített mozgás-loopokból áll a film, a kamera folyamatosan balról jobbra halad, két kivétellel: egyszer amikor lefelé tart, s a tenger mélyén úszkáló nőalakokat jeleníti meg, másodszer pedig akkor, amikor felfelé az űrbe hatolva érkezik meg az ugyancsak lebegő nőkhöz. A képek annyira vonzóak, hogy szinte hipnotizálják a nézőt. Ilyen például a Giorgio de Chirico műveire emlékeztető tér a film elején és a végén, illetve a nőből készült hinta, amelyen egy férfi ül. A *Lena* hangulata magával ragadó, ugyanakkor története követhetetlen, hiszen számunkra ismeretlen személyes érzésekről szól. Michał Brzeziński is és Magyarósi Éva 2010. május 20-án, egy nappal a zárás előtt a Crosstalk felkérésére élőben is prezentálják műveiket.

